

In deze editie:

Overleg Eekhoornmonitoring	1
Kerkuilenbraakballen verzamelen	1
Braakbalmonitoring vernieuwd	1
Wintertellingen vleermuizen	1
Deskundigen overleg meetnetten zomer-kolonietellingen	2

Overleg Eekhoornmonitoring

Het ligt in de bedoeling om half januari een bijeenkomst te organiseren met de proco's om een aantal zaken beter te laten verlopen. Normaal gebruiken we het proco-overleg in maart voor dergelijke zaken, maar we willen het graag voor het aankomende telseizoen afronden.

Tegelijkertijd kan deze bijeenkomst gebruikt worden om de herkenning van eekhoorn-nesten in het veld nog eens bij te spijkeren. Een aantal proco's gaf aan daar behoefte aan te hebben. Waarschijnlijk zal deze bijeenkomst op 16 januari plaatsvinden te Wolfheze. Ik zou alle proco's willen verzoeken als het enigzins mogelijk is te komen. Binnenkort krijgen jullie een aantal stukken waar dan over gesproken zal worden.

VD

Kerkuilenbraakballen verzamelen

Het verzamelseizoen van de kerkuilbraakballen is weer begonnen. De verzamelperiode loopt van 1 oktober tot 31 december. Jullie kunnen dus nog een maand verzamelen!

MLH

Braakbalmonitoring vernieuwd

Het is zover! Het CBS heeft nieuwe formulieren, handleidingen en folders laten drukken. Volgende week krijgt iedere waarnemer/verzamelaar/pluizer/proco de nieuwe uitgaven in de bus. Gooi je oude formulieren en handleidingen in de papierbak, want deze zijn overbodig geworden. Reeds ingevulde oude 'Braakballen Registratieformulieren' graag overzetten op de nieuwe formulieren (tenzij het een enorme stapel is, over alles valt te overleggen).

De nieuwe handleidingen en formulieren zijn hopelijk een verbetering, waardoor het nog eenvoudiger wordt om mee te doen met de Braakbalmonitoring. Op het registratieformulier is het aantal in te vullen vakken i.i.g. tot een minimum beperkt.

MLH

Wintertellingen vleermuizen

Elk jaar wordt door het Centraal Bureau voor de Statistiek, in hun hoedanigheid van kwaliteitsbewaker NEM, een overzicht gemaakt van de ontwikkeling van de meetnetten. Van de 13 meetnetten komt de Wintertellingen vleermuizen, naast de Tellingen van reptielen (door RAVON), **als beste uit de bus**. Er worden met dit meetnet nu 9 vleermuissoorten integraal gevolgd en 4 soorten steekproefsgewijs. De gegevens

worden op tijd aangeleverd, zodat voor de zomer al indexen berekend kunnen worden.

Dit dankzij de inzet van jullie en de telleiders. Een pluim!

Bij een meetnet dat goede gegevens aanlevert wil je natuurlijk ook meteen weten wat die gegevens over de vleermuizen en hun ontwikkelingen zeggen. Als alleen naar de resultaten sinds 1990 (toen ook de rijksoverheid serieus met natuurbescherming en -beheer begon) gekeken wordt dan vertonen bijna alle soorten een positieve trend. Heel mooi, maar hoe verhoudt zich dat ten opzichte van een situatie toen Nederland nog niet zo vol en in cultuur gebracht was, bijv. rond 1950?

De Stichting Vleermuisbureau heeft geprobeerd hier een antwoord op te geven. Dit was niet makkelijk, omdat rond 1950 de wintertellingen minder intensief plaats vonden dan nu. Tegenwoordig wordt in de winterobjecten veel beter gezocht naar slapende vleermuizen en zijn de hulpmiddelen (lampen, verrekijkers) beter. Als je de resultaten van de huidige tellingen wil vergelijken met die van rond 1950, dan moet voor deze verschillen in zoekinspanning gecorrigeerd worden. Na alle mogelijke factoren op een rij gezet te hebben, kwam het Vleermuisbureau met een correctiefactor van 2,5 à 3. M.a.w., als een huidige teller rond 1950 een telling zou verrichten dan zou hij 2,5 tot 3 keer zo veel vleermuizen zien. Door het toepassen van deze correctiefactor werden in de jaren negentig van drie soorten meer dieren gezien dan rond 1950; zonder de correctiefactor was dat voor vier soorten het geval. Niet echt schokkend dus. Als op regionaal niveau gekeken wordt zijn de verschillen vaak wel duidelijker. Omdat beheersmaatregelen ook op regionaal niveau genomen worden zeggen de gecorrigeerde trends meer over de effecten hiervan dan de landelijke trends. Voor het evalueren van het natuurbeheer is het toepassen van de correctiefactor daarom belangrijk. Maak er gebruik van. Eind 1999 verschijnt het rapport over de studie van het Vleermuisbureau.

DW

Deskundigenoverleg Vleermuis Kolonietellingen

Half december wordt er een discussie dag georganiseerd over de bruikbaarheid van het meetnet zomerkolonie-tellingen en de mogelijkheden voor een (aanvullend) meetnet kerkzolder-tellingen. Aan de orde komen de stand van zaken van de tellingen tot nu toe, spreiding over Nederland, stabiliteit, verhuizingen van kolonies en op welke wijze deze tellingen zinvol geïnterpreteerd kunnen worden. De discussie over een mogelijk kerkzolder meetnet zal o.a. gaan over de tel-methode, representativiteit van objecten, geschikte soorten, etc.

Wij zullen u zo spoedig mogelijk laten weten wat definitieve datum en locatie van het overleg zal zijn.

MvD

Ieder kwartaal maakte het team van Zoogdiermonitoring een kort verslag van bestuurlijke activiteiten en de voortgang van de deelmeetnetten: "de telganger". Dit wordt verspreid onder Provinciale Coördinatoren.

Heb je opmerkingen, ideeën, mededelingen met betrekking tot Zoogdiermonitoring? Geef ze door 1 december 1999 en ze komen in de Telganger. Tot ziens! Mieuw van Diedenhoven, Vilmar Dijkstra, Maurice La Haye en Dennis Wansink.